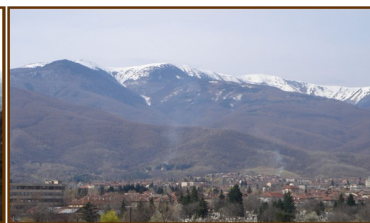

NEWSLETTER 2

Crossing Generations, Crossing Mountains

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BIG FOOT

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ n°2

Συμμετοχική Χαρτογράφηση – διαβούλευση με τις τοπικές
κοινότητες

Διαγενεακή προσέγγιση μάθησης- μεθοδολογία για την
προσέγγιση

Παρουσίαση κοινότητας – περιοχή Τρικάλων

Crossing Generations, Crossing Mountains

Towards local development through intergenerational
dialogue in mountain areas

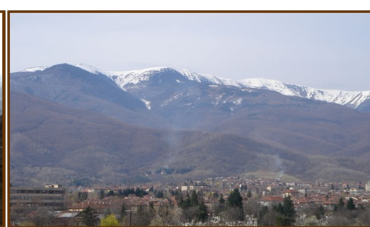
Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Τοπική ανάπτυξη μέσω διαγενεακού διαλόγου σε ορεινές περιοχές

Bigfoot-project.eu/facebookBigFootProject

Εισαγωγή – Το πρόγραμμα BIGFOOT από το ξεκίνημα

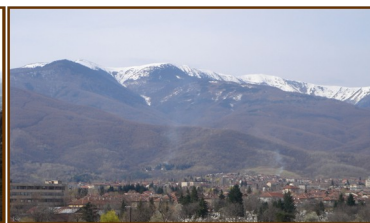
Το πρόγραμμα Big Foot ξεκίνησε με την δημόσια παρουσίαση του έργου στις εμπλεκόμενες περιοχές στη Βουλγαρία, την Ελλάδα και την Ιταλία. Η δημόσια παρουσίαση στους κατοίκους και στους φορείς των εμπλεκόμενων περιοχών πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια εσπερίδας, που διοργανώθηκε αντίστοιχα στη Berkovitzza (BG), στα Τρίκαλα (GR) και στο Γκούμπιο(ΙΤ).

Δεδομένου ότι η επιτυχία του προγράμματος εξαρτάται από τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων, οι παρουσιάσεις ήταν με αυτή την έννοια, ζωτικής σημασίας. Οι συμμετέχοντες έδειξαν έντονο ενδιαφέρον για τους στόχους του έργου, στην συνέχεια θα κληθούν να συμμετάσχουν στις διαβουλεύσεις και να εκφράσουν τα οράματα και τις ανάγκες τους.

Με αφορμή, αυτές τις πρώτες συναντήσεις, οι εταίροι θα προσδιορίσουν τις διάφορες ομάδες των νέων και των ηλικιωμένων, που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα: συνεταιρισμούς λαϊκής τέχνης και παράδοσης, αγροτικούς συνεταιρισμούς, οργανισμούς αγροτουρισμού, τοπικές πολιτιστικές οργανώσεις, σχολεία, οικογένειες και άλλους μεμονωμένους φορείς.

Όλες οι παραπάνω ενέργειες είναι μέρος της συγκεκριμένης μεθοδολογίας του προγράμματος, το οποίο περιλαμβάνει τη διαδικασία της “συμμετοχικής χαρτογράφησης”

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

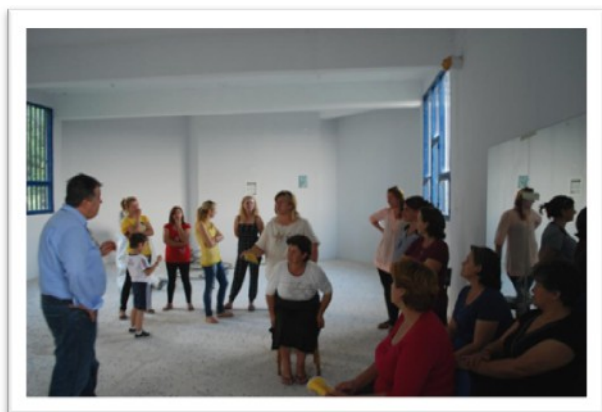
Συμμετοχική χαρτογράφηση – διαβούλευση με τις τοπικές κοινότητες

Η συμμετοχική χαρτογράφηση στο πρόγραμμα Big Foot είναι μια διαδικασία συμμετοχικής διαβούλευσης, που καθοδηγείται από τους αντίστοιχους εταίρους σε επιλεγμένες κοινότητες (Βουλγαρία, Ελλάδα, Ιταλία), και με σκοπό την ανακάλυψη των τοπικών αναπτυξιακών προοπτικών, των ανάγκων της κοινότητας και την αξιολόγηση των τοπικών περιβαλλοντικών, ιστορικών και πολιτιστικών πόρων.

Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές, αναπτύσσονται και προσαρμόζονται στο πρόγραμμα από τους Έλληνες εταίρους, την Αναπτυξιακή Τρικήλων Α.Α.Ε ΟΤΑ – ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ.

Τι σημαίνει ακριβέστερα;

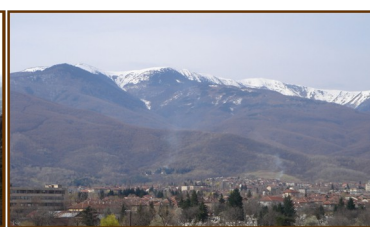
Συμμετοχική χαρτογράφηση είναι, με την ευρύτερη έννοιά της, η δημιουργία χαρτών από τοπικές κοινότητες, συχνά με τη συμμετοχή των οργανισμών υποστήριξης. Οι συμμετοχικοί χάρτες χρησιμοποιούνται για να παρέχουν μια πολύτιμη οπτική αναπαράσταση του τι μια κοινότητα αντιλαμβάνεται ως θέση της και τις σημαντικές λειτουργίες μέσα σε αυτή. Ωστόσο, ακόμη και αν η διαδικασία δεν έχει ολοκληρωθεί στην παραγωγή των πραγματικών χαρτών, αυτό που πραγματικά έχει σημασία για τη συνεργασία του Big Foot είναι ο στόχος της διαδικασίας. Αυτό συνίσταται κυρίως στην ενθάρρυνση μιας διαδικασίας συμμετοχής των τοπικών φορέων σε κάθε πτυχή της αναπτυξιακής πολιτικής, η οποία για το Big Foot αποτελεί στον ορισμό των διαγενεακών παρεμβάσεων.

Τρίτη συνάντησης διαβούλευσης στα Τρίκαλα, GR, Συνάντηση με γυναίκες ορεινών περιοχών.

Μπορούν να ορισθούν έξι λόγοι για να εισαχθεί η προσέγγιση συμμετοχικής χαρτογράφησης:

- Για να βοηθηθούν οι κοινότητες να διατυπώσουν και να μεταφέρουν

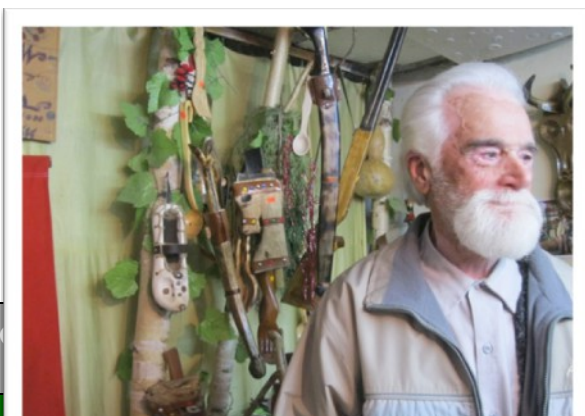
- χωρική γνώση σε εξωτερικούς φορείς, αποδεικνύοντας πώς μια κοινότητα αξιών, ανταλλάσσεται και αλληλεπιδρά με την περιοχή της.
- Για να τους επιτραπεί να καταγράφουν και να αρχειοθετούν την τοπική γνώση, να χρησιμοποιούν τα έργα χαρτογράφησης για τη συλλογή και τη διατήρηση της πολιτιστικής ιστορίας και να καταγράφουν τις γνώσεις τους γηραιότερων για την περιοχή τους.
- Για να βοηθηθούν στο σχεδιασμό των χρήσεων γης και τη διαχείριση των πόρων.
- Για να ενεργοποιηθούν οι κοινότητες και να υποστηρίξουν τις αλλαγές.
- Για να αυξηθούν οι προοπτικές εντός των κοινοτήτων.

Ένα από τα πιο δυνατά σημεία των πρωτοβουλιών αυτών είναι η ικανότητα της διαδικασίας χαρτογράφησης **να φέρει τα μέλη της κοινότητας μαζί και να μοιραστούν τις ιδέες και τα οράματά τους, η οποία μπορεί να συμβάλει στην οικοδόμηση της κοινωνικής συνοχής.**

Η διαδικασία διαβούλευσης μπορεί επίσης να λειτουργήσει ως βάση για συζήτηση: οι συζητήσεις θα μπορούσαν να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με τοπικά θέματα. Έτσι, η συμμετοχική χαρτογράφηση έχει να κάνει κυρίως με την **οικοδόμηση της κοινότητας.**

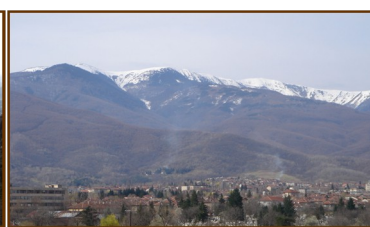
Το κεντρικό χαρακτηριστικό αυτής της μεθόδου είναι η προσέγγιση "από κάτω προς τα πάνω" – η οποία επιδιώκει να λάβει υπόψη τις εσωτερικές δυνατότητες και τους περιορισμούς των κοινοτήτων, ως αποτέλεσμα των περιβαλλοντικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών παραγόντων του παρελθόντος μιας περιοχής, καθώς και τις εξωτερικές ευκαιρίες και τους περιορισμούς που προκύπτουν από το άνοιγμα των τοπικών οικονομιών.

Πρόκειται για μια προσέγγιση που επιτρέπει στην τοπική κοινωνία και τους τοπικούς φορείς να εκφράσουν τις απόψεις τους και να βοηθήσουν τον καθορισμό της πορείας ανάπτυξης για την περιοχή τους, σύμφωνα με τις προσδοκίες, τις δικές τους απόψεις, και σχέδια.

Ξυλοχαράκτης-Τεχνίτης στη Berkovitzza, BG

Η συμμετοχική χαρτογράφηση πραγματοποιείται σε μια επιλεγμένη περιοχή παρέμβασης - Το πρόγραμμα BIGFOOT αναφέρεται στις μικρές ορεινές περιοχές που αποτελούν ένα ομοιογενές

σύνολο από γεωγραφική, οικονομική και κοινωνική άποψη. Οι περιοχές που επιλέγονται θα πρέπει σε όλες τις περιπτώσεις να έχουν συνοχή και επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη των ανθρώπινων, χρηματοοικονομικών και οικονομικών πόρων για τη στήριξη μιας βιώσιμης αναπτυξιακής στρατηγικής.

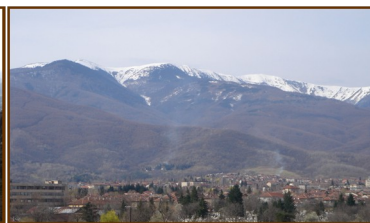
Η εκπόνηση της χαρτογράφησης είναι μια πολύπλοκη διαδικασία που απαιτεί καλή γνώση της περιοχής παρέμβασης, μια εις βάθος συλλογή των πρωτογενών δεδομένων και πληροφοριών, καθώς και τη συνεχή επαφή με τους κατοίκους και φορείς της περιοχής. Όσα περισσότερα είναι γνωστά για μια περιοχή, τόσο πιο εύκολο είναι να υλοποιηθεί ένα σχέδιο και να αναπτυχθούν οι **δραστηριότητες πειραματισμού του BIGFOOT**. Αναφέρεται σε μια σωστή αναγνώριση των δυνατών και αδύνατων σημείων της περιοχής – της καινοτομίας, των ευκαιριών και των εμποδίων αλλά και όλων των παραγόντων που εμποδίζουν την ανάπτυξη, κ.λπ.

Πράγματι, ένας από τους σημαντικούς στόχους για το διαγνωστικό στάδιο είναι η επικοινωνία με τον πληθυσμό σχετικά με τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν. Αυτό επιτρέπει, επίσης, τη διαδικασία διάγνωσης να χρησιμοποιηθεί ως μια ιδανική ευκαιρία για τη συμμετοχή των ντόπιων στην πρωτοβουλία.

Χάρη στις διαβουλεύσεις έγινε η διάγνωση των αναγκών της κοινότητας και των οραμάτων τους, έγινε η καταγραφή των τοπικών πόρων, τέλος τέθηκαν τα πεδία, στα οποία οι κοινότητες θα ήθελαν να αναπτύξουν τον διαγενεακό πειραματισμό.

Τα ενδιαφέροντα που προέκυψαν από την διαδικασία ήταν η **ανάπτυξη του τουρισμού με την εκ νέου ανακάλυψη των παλιών μονοπατιών, γνωστά από τις προηγούμενες γενιές, η συλλογή των παραδοσιακών συνταγών μαγειρικής από την εμπειρία των ηλικιωμένων με την συλλογή και την ψηφιακή τους καταγραφή, η κατασκευή ενός σχολικού κήπου αφιερωμένου στην εκπαίδευση για το περιβάλλον, την ανάπτυξη των χειροτεχνιών κλπ (κεραμικής, ξυλογλυπτική κλπ.)**

Στο επόμενο βήμα του προγράμματος, θα επιλεγθούν μόνο οι πιο σχετικές δραστηριότητες, οι οποίες θα αναπτυχθούν μέσω της προσέγγισης της διαγενεακής μάθησης.

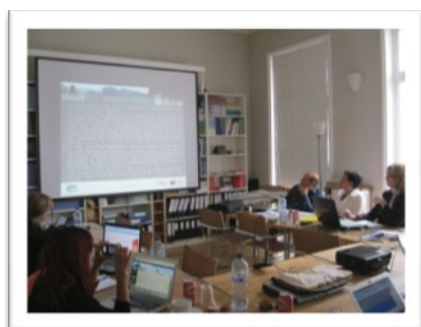

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Διαγενεακή προσέγγιση μάθησης - μεθοδολογία για τον πειραματισμό

Η συγκεκριμένη μεθοδολογία μάθησης παραμένει ένα απαραίτητο εργαλείο για τα επόμενα βήματα σχετικά με τις πιλοτικές περιοχές στη Βουλγαρία, την Ελλάδα και την Ιταλία.

Συνάντηση στις Βρυξέλλες,
αφιερωμένο στην μεθοδολογία

Θα βασίζεται σε μια αναλυτική μεθοδολογία οι οποία εκπονήθηκε από το Δίκτυο MENON και θα περιλαμβάνεται στο «Εγχειρίδιο για την διαγενεακής μάθησης». Η βασική ιδέα αυτής της προσέγγισης είναι η ανάπτυξη των **αμοιβαία επωφελών δραστηριοτήτων για τους νέους και τους ηλικιωμένους**. Με βάση τη διαβούλευση με τις ανάγκες της κοινότητας, η προσέγγιση αυτή θα συμβάλει στη **συνοχή της κοινότητας και στην άρση των εμποδίων μεταξύ των γενεών**.

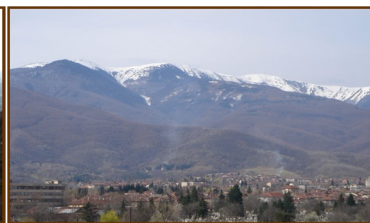
Ποιες είναι οι βασικές αρχές της διαγενεακής μάθησης;

- ✓ Αμοιβαία οφέλη
- ✓ Συμμετοχή
- ✓ Ανάδειξη των προσόντων
- ✓ Καλός προγραμματισμός
- ✓ Πολιτιστική βάση
- ✓ Ενίσχυση της κοινότητας και προώθηση της ενεργού συμμετοχής του πολίτη
- ✓ Αντιμετώπιση ηλικιακού ρατσισμού

Η διαγενεακή μάθηση είναι προσανατολισμένη προς την **ανταλλαγή εμπειριών και τη χρήση των δεξιοτήτων της κάθε γενιάς**. Επιπλέον, έχει ως αποστολή την ανάπτυξη της **κατανόησης των συμπεριφορών** των άλλων ηλικιακών ομάδων και τη διόρθωση αυτών, όπως απαιτείται.

Δεδομένου ότι πρόκειται για μια πολύ σύνθετη μέθοδο, πρέπει να αναλυθούν και να συζητηθούν εκ των προτέρων τα διάφορα εμπόδια και τις προκλήσεις, προκειμένου να αποφευχθεί μία σειρά από κινδύνους, που αφορούν κυρίως σε αρνητικά στερεότυπα για την άλλη γενιά ή τις πολιτιστικές διαφορές και τη συμπεριφορά.

Η άρση των εμποδίων μπορεί να είναι ένα μέρος της μεθόδου και να δημιουργηθεί μια ενδιαφέρουσα ανταλλαγή μεταξύ των γενεών.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Παρουσίαση της περιοχής Τρικάλων

Ο νομός Τρικάλων είναι μέρος της περιοχής της Θεσσαλίας, με πρωτεύουσα την πόλη των Τρικάλων. Η περιοχή αυτή περιλαμβάνει την πόλη της Καλαμπάκας και το μοναδικό τουριστικό μνημείο - τους βράχους των Μετεώρων με το μοναστηριακό συγκρότημα, χτισμένο στην κορυφή των βράχων.

Το νότιο-ανατολικό τμήμα της περιοχής ανήκει στην πεδιάδα της Θεσσαλίας. Η δασική οροσειρά της Πίνδου δεσπόζει στο δυτικό τμήμα. Το βόρειο τμήμα των Τρικάλων είναι επίσης ορεινός και καλύπτεται από δάση και άγονη γη. Εδώ μπορείτε να βρείτε τις οροσειρές των Χάσιων και Αντιχάσιων.

Το μεγαλύτερο ποτάμι της είναι ο Πηνειός, που ρέει προς το Νότο και την Ανατολή. Το κλίμα της είναι κυρίως μεσογειακού χαρακτήρα, με ζεστά καλοκαίρια και κρύους χειμώνες, μαζί με εύκρατες κλιματικές συνθήκες από τα βουνά. Ο νομός έχει το 18,3% του συνολικού πληθυσμού της περιφέρειας Θεσσαλίας. Ο συνολικός πληθυσμός των Τρικάλων ανέρχεται σε 138,047 κατοίκους.

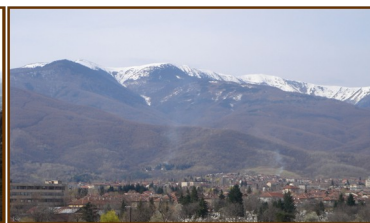
Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, το μεγαλύτερο ποσοστό των εργαζομένων στην περιοχή δραστηριοποιείται στον τομέα του **τουρισμού και των υπηρεσιών** (50,09%), μετά στον τομέα της **γεωργίας και της κτηνοτροφίας** (29,10%). Η γεωργία της περιοχής είναι γνωστή, και συμβάλλει σε ένα μέρος των εξαγωγών της χώρας. Γνωστά προϊόντα της περιλαμβάνουν τα φρούτα και τα λαχανικά, το βαμβάκι, τις ελιές, τα βοοειδή και άλλα τρόφιμα.

Στο επόμενο ενημερωτικό δελτίο: εστίαση στον δήμο Berkovitza, την πιλοτική περιοχή στη Βουλγαρία.

Αυτό το πρόγραμμα έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η παρούσα δημοσίευση δεσμεύει μόνο τον συντάκτη της και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση που μπορεί να γίνει των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Crossing Generations, Crossing Mountains

The Big Foot project is set to tackle many challenges of the rural mountainous regions, including the lack of economic opportunities and out-migration of the younger population. The project aims to support intergenerational learning, through training and community consultations, enabling and valuating the skills and knowledge of the older generation, and combining traditional knowledge with modern communication tools and expertise in order to enable innovative, creative and productive joint solutions for local sustainable development.

Innovation, through blending tradition and development, will take different forms and pace in Big Foot: as a sensible and agreed-upon evolution towards a better understanding and integration into a world that is changing.

Attribution-NonCommercial-ShareAlike
CC BY-NC-SA

Education and Culture DG
Lifelong Learning Programme